

Marie-France van Oorsouw

Marie-France van Oorsouw studeerde prehistorische archeologie in Leiden en werkte voor gemeente, provincie, rijk en museum alvorens zelfstandig aan de slag te gaan in de publieksarcheologie. Ze was enkele jaren voorzitter van RoMeO.

Brexit?

Onlangs was ik in Engeland. Er is daar altijd veel boeiends te zien en te beleven voor een archeoloog. Ik bezocht diverse musea, sprak met collega's en bewonderde de nieuwe, met vrijwilligers neergelegde mozaïekvloer – naar model van een in Sparsholt opgegraven villacomplex – op Butser Ancient Farm. Ik verwonderde me over de 'Ronde tafel van Koning Arthur' die in de Great Hall van Winchester hangt en waarvan het hout uit de dertiende eeuw (sic!) blijkt te dateren. Ik vond een boek over *Prehistoric Cooking* op basis waarvan ik me op archeologisch verantwoord culinair gebied wat verder hoop te bekwamen; kortom, ik stak er weer een boel van op.

En ofschoon iedereen daar aan de overkant van het Kanaal *business as usual* lijkt te willen uitstralen, zijn de vooruitgeschoven effecten van het fenomeen dat Brexit is gaan heten alom merk- en voelbaar. Het kwam me onwonderlijk en tegelijk ernstig reëel voor. Ik werd er melancholisch van en onwillekeurig gingen mijn gedachten naar andere tijden.

Naar de tijd van Krijn bijvoorbeeld, de eerst(gevonden) Nederlandse Neanderthaler. Een stukje van zijn schedel, van zijn wenkbrauwboog om precies te zijn, ligt in de vaste opstelling van het RMO. Krijn leefde zo'n 100.000 tot 40.000

jaar geleden en liep blijmoedig rond in het gebied dat pas tienduizenden jaren later, als gevolg van de zeespiegelstijging, de Noordzee zou worden. Krijn was een vleeseter, en ik stel me zo voor dat hij best eens wat verder noordwestwaarts getrokken kan zijn op zoek naar een andere prooi. Verandering van spijs doet immers eten...

Of naar een stuk verderop in de tijd, tijdens de bekerculturen, enkele millennia voor Christus. De manier waarop mensen toen begraven werden en de set van bijgiften die ze meekregen vertoont over heel Europa, inclusief het Britse deel, opvallende overeenkomsten. Isotopenonderzoek van het tandglazuur van de man die de Amesbury Archer genoemd wordt, begraven op enkele mijlen van Stonehenge, wijst erop dat hij opgroeide in de Alpen, waarschijnlijk in het tegenwoordige Zwitserland. En hij was niet de enige die tijdens zijn leven zo'n reis maakte.

Ons eerste metaal in de bronstijd (vanaf ca. 1900 v.Chr.) was op niets uitgelopen zonder koper- en tinerts met Ierland, Wales en Cornwall als belangrijke plaatsen van herkomst. Brons is immers een legering van koper en tin. Die ertsen kwamen bij ons niet voor, dus daarvoor moest het – inmiddels volgelopen – Kanaal per boot worden overgestoken. Ongetwijfeld gingen er ruilmaterialen mee.

Dat waren andere tijden, terug naar de onze (vrij naar Hans Goedkoop). In deze ietwat verwarrende periode vraag ik me af of het mogelijk zal zijn om de contacten tussen het Europese vasteland en de Britse eilanden eenvoudigweg te verbreken. Als diezelfde contacten zo ver teruggaan en zo ampel aanwijsbaar zijn – ik had nog veel meer voorbeelden kunnen noemen, maar beperk me maar even tot de voor mij meest vertrouwde prehistorie – dan lijkt me dat eerlijk gezegd stug. En ik leef niet in een sprookjeswereld, maar ben niet van plan me er persoonlijk veel van aan te trekken. Dus blijf ik gewoon contacten onderhouden met Britse collega's, Engelse publicaties lezen en die prachtige *sites* en musea bezoeken. Brexit? Brit-in!